

УДК 330.47

Г. А. Норд,
к. е. н., професор б.в.з, директор, Навчально-науковий інститут післядипломної освіти
Чорноморського національного університету імені Петра Могили

ІНФОРМАЦІЙНІ ПОТРЕБИ КОРИСТУВАЧІВ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

G. Nord,
Candidate of Economic Sciences, Professor B.V. Director of the Educational
and Scientific Institute of Postgraduate Education of the Petro Mohyla Black Sea National University

INFORMATION REQUIREMENTS OF USERS OF ECONOMIC ANALYSIS OF FINANCIAL RESULTS

У статті проаналізовано літературу, яка стосується економічного аналізу фінансових результатів з урахуванням інтересів груп користувачів. Встановлено, що найбільш повно охарактеризувати господарську діяльність можна за допомогою здійснення таких напрямів аналізу: аналіз фінансових результатів; аналіз економічного потенціалу підприємства; аналіз розвитку та результативності підприємства; та оцінка ефективності діяльності суб'єкта господарювання. Розроблено комплексну систему економічного аналізу результатів діяльності підприємства в залежності від інформаційних потреб різних стейкхолдерів. Запропонована система економічного аналізу результатів діяльності підприємства в залежності від інформаційних потреб різних стейкхолдерів може використовуватися на всіх без винятку суб'єктах господарювання для оцінки їх діяльності, незалежно від їх галузевої приналежності.

The article analyzes literature related to the economic analysis of financial results, taking into account the interests of user groups. It is established that the most complete description of economic activity can be achieved through the following areas of analysis: analysis of financial results; analysis of economic potential of the enterprise; analysis of development and efficiency of the enterprise; and an assessment of the entity's business performance. The complex system of economic analysis of the results of the enterprise activity is developed, depending on the information needs of different stakeholders. The proposed system of economic analysis of the results of the enterprise, depending on the information needs of different stakeholders, can be used on all economic entities without exception, to evaluate their activities, regardless of their sectoral affiliation.

Ключові слова: фінансові результати, інформаційні потреби, користувачі економічного аналізу, стейкхолдери, система економічного аналізу.

Key words: financial results, information needs, users of economic analysis, stakeholders, system of economic analysis.

АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

Система економічного аналізу є інструментом, що забезпечує ефективну управлінську функцію, вивчає причинно-наслідкові зв'язки тих чи інших явищ та виявляє резерви підвищення продуктивності роботи суб'єкта господарювання. Беззаперечним є той факт, що основною метою провадження господарської діяльності є отримання прибутку — позитивного фінансового результату. Фінансовий результат є узагальнюючим показником, що характеризує діяльність підприємства в цілому, та окремих його аспектів зокрема, що підтверджує необхідність здійснення економічного аналізу в цьому напрямі.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблеми ефективного управління та економічного аналізу фінансових результатів піднімали у своїх працях вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема: М. Чумаченко, М. Болюх, В. Бурчевський, М. Горбаток [10], Л. Лахтіонова [15], І. Бланк, Р. Хиггінс [23], А. Шеремет, Р. Сайфулін, Е. Ненашев [25], В. Ковальов [13], В. Бочаров [5], Г. Савицька [1], В. Мец [16], Є. Мних [17], Г.І. Кіндрацька [12], В. Артеменко, Н. Анисимова [2], С. Мошенський, О. Олійник [18], Б. Грабовецький [8], П. Попович [22], Г. Андрєєва, В. Андрєєва [20], М. Болюх, В. Бурчевський, М. Горбатюк [11] та ін.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Для виявлення оптимального набору показників економічного аналізу фінансових результатів необхідним є урахування їх значення для окремих груп користувачів результатів такої аналітичної роботи. Дані економічного аналізу фінансових результатів можуть використовуватися як внутрішніми, так і зовнішніми стосовно досліджуваного підприємства суб'єктами. Різні групи користувачів результатів економічного аналізу в даній сфері будуть цікавити різні показники. З огляду на це, В.В. Ковальов [14] виділяє чотири групи осіб, що мають пряме або опосередковане відношення до діяльності фірми, інтереси яких зачіпаються в процесі формування, розподілу і використання фінансових результатів. Так, В.В. Ковальов [14], "до першої групи відносить лендерів — економічні суб'єкти, що позичають підприємству грошові кошти на платній, поворотній і довгостроковій основі з метою отримання доходу у вигляді відсотків" та зазначає, що об'єктом їх інтересу є "прибуток до вирахування відсотків і податків, адже саме з прибутку лендери отримують свій дохід від вкладених у підприємство коштів. У більшості економічно розвинених країн сплачені відсотки в певних межах визнаються витратами і включаються в собівартість продукції підприємства і таким чином зменшують тиск податкового преса на організацію".

Другу групу автор [14] характеризує з точки зору держави, адже "зацікавленість держави цілком зрозуміла: чим вище величина прибутку до вирахування податків і обов'язкових платежів, тим більше податків акумулюється в бюджетах різних рівнів". Третя група, відповідно до даного підходу — це власники, визначальним об'єктом інтересу яких є "чистий прибуток, адже лише відповідно до їх рішення він капіталізується або ж споживається". Натомість, до останньої групи суб'єктів, що зацікавлені в формуванні, розподілу та використанні фінансових результатів та результатів їх аналізу, В.В. Ковальов [14] відносить "найманих працівників та контрагентів (постачальників і кредиторів) підприємства". Однак об'єднувати зовнішніх та внутрішніх суб'єктів є недоцільним, що в першу чергу, обумовлено їх різними інтересами щодо даного питання. В свою чергу, наймані працівники не мають прямої зацікавленості в фінансових результатах діяльності підприємства, адже отримують заробітну плату, яка включається до величини витрат (адміністративних, збутових, інших) або до собівартості продукції чи послуг. У розвинених країнах світу, звичайно, є практика виплати додаткових відсотків від величини отримуваного прибутку працівникам, однак для вітчизняних підприємств вона є нехарактерною.

За методикою МСФЗ [19] "основними користувачами фінансової звітності є: інвестори, які вкладають капітал (що несуть певний ризик), а також їх консультанти, яких цікавить ризик і прибутковість від своїх інвестицій, їм необхідно знати, чи варто придбавати, утримувати або продавати інвестиції (а також здатність компанії виплачувати дивіденди); працівники та їх представники — зацікавлені в стабільності і рентабельності своїх роботодавців. Для них також важлива оцінка здатності компанії забезпечувати зайнятість і виплату заробітку і пенсійних винагород, пенсійні виплати і зайнятість; позикодавці — кредиторам необхідно знати, чи будуть надані ними позики і відсотки по ним виплачені в встановлені терміни; та уряд, представлений різними міністерствами". Розробники положень МСФЗ використовують, вважаємо достатньо обмежений та спрощений підхід в розподілі груп користувачів фінансової інформації, що унеможливорює врахування та розуміння цілей і інтересів всього кола суб'єктів, який є, на практиці, ширшим відповідно, у даних економічного аналізу фінансових результатів.

Вважаємо, що користувачів даних економічного аналізу фінансових результатів доцільно поділяти в залежності від їх доступу до суб'єкта господарювання в цілому, та доступу до достовірної інформації про реальний фінансовий стан підприємства, зокрема, тобто на внутрішніх та зовнішніх. Це обумовлено тим, що зовнішні суб'єкти мають доступ до обмеженої інформації, зокрема, в тій частині, що характеризує діяльність підприємства та розкривається в офіційній фінансовій звітності. В свою чергу, внутрішні користувачі мають доступ до закритої інформації, яка може представляти собою комерційну таємницю. Актуальність такого поділу також підтверджується тим, що більшість вітчизняних суб'єктів нівелюють законодавчо встановленими нормами, маскуючи деякі нюанси своєї діяльності з метою оптимізації податкового навантаження. Таким чином, офіційна фінансова звітність не завжди розкриває реальний стан господарюючого суб'єкта. Однією із важливих помилок управлінського персоналу на деяких підприємствах є використання даних фінансової звітності для цілей управління, однак у такому випадку управлінські рішення приймаються без урахування натуральних показників діяльності, базуючись лише на вартісних, також використовуються лише облікові дані, в той час коли важливого значення набувають дані необлікового характеру, які не відображаються в обліково-фінансовій звітності, (наприклад, терміни погашення кредиторської заборгованості, або своєчасність надходження виручки від покупців, плинність кадрів тощо), але мають суттєвий вплив на подальші управлінські дії.

Думку щодо поділу користувачів на внутрішніх і зовнішніх висловлює І.А. Бланк [3] та зазначає, що "коло основних користувачів фінансової інформації підприємства може бути представлений таким чином: внутрішні користувачі (керуючі (директори) підприємства; фінансові менеджери всіх рівнів; власники (акціонери) підприємства; інші внутрішні користувачі); зовнішні користувачі (кредитори підприємства; потенційні інвестори; контрагенти підприємства по операційній діяльності; податкові органи; аудиторські фірми; залучаються, фінансові консультанти та експерти; фондова біржа (при котируванні на ній цінних паперів, емітованих підприємством); інші зовнішні користувачі)".

З огляду на зазначене вище, необхідно визначитися з економічними цілями окреслених вище користувачів з метою формування методики економічного аналізу фінансових результатів з урахуванням тих показників, що є затребуваними кожним окремим суб'єктом-користувачем результатів аналітичної роботи щодо оцінки фінансових результатів. Зокрема О.А. Дроздов та Л.Ф. Уварова [9] окреслили цілі й потреби деяких груп користувачів фінансової інформації з зазначенням методики, що забезпечуватиме потреби окремих груп (табл. 1).

Визначені економічні цілі та основні методики задоволення потреб користувачів у фінансовій інформації, за О.А. Дроздовим та Л.Ф. Уваровою [9], обумовлюють різноманітність задач та етапів та напрямів економічного аналізу результатів діяльності суб'єктів господарювання.

Зокрема Полісюк Г.Б. і Коноваленко І.Є. [21] до основних завдань аналізу фінансових результатів відносять: "аналіз складу і динаміки прибутку; аналіз фінансових результатів від звичайних видів діяльності; аналіз фінансових результатів від інших видів діяльності; аналіз розподілу і використання". Натомість, Г.В. Савицька [24] стверджує, що "основними завданнями аналізу фінансових результатів діяльності є: визначення можливостей одержання прибутку відповідно до наявного ресурсного потенціалу підприємства і кон'юнктури ринку; систематичний контроль за процесом формування прибутку із зміною його

Таблиця 1. Цілі користувачів фінансової інформації та основні методики їх задоволення за О.А. Дроздовим та Л.Ф. Уваровою

№ з/п	Назва групи користувачів	Економічна ціль	Основні методики задоволення потреб в фінансовій інформації
1	2	3	4
1	Власники	Максимізація економічного добробуту (На основі зростання ринкової вартості підприємства)	<ul style="list-style-type: none"> оцінка змін в максимізації ринкової підприємства; оцінка доцільності здійснених витрат і досягнутих результатів; оцінка фінансової стійкості підприємства; аналіз непродуктивних витрат і втрат; обґрунтоване прогнозування фінансової спроможності підприємства та ін.
2	Топ-менеджери	Зростання доходів, незалежність	<ul style="list-style-type: none"> оцінка змін у фінансових результатах і рентабельності підприємства; аналіз ділової активності підприємства; аналіз причин зниження ефективності діяльності підприємства, виявлення резервів її підвищення; обґрунтоване прогнозування фінансової спроможності підприємства тощо
3	Фінансові менеджери	Зростання доходів	<ul style="list-style-type: none"> оцінка фінансового стану підприємства; організація обороту грошових коштів; оцінка взаємозв'язків з учасниками фінансових відносин; виявлення причин погіршення фінансового стану фірми, недоліків в грошовому обороті, в фінансових відносинах, а також резервів вдосконалення організації фінансів підприємства; обґрунтоване прогнозування фінансової спроможності підприємства тощо
4	Кредитори	Отримання відсотків на надані в кредит кошти	<ul style="list-style-type: none"> оцінка кредитоспроможності підприємства
5	Прямі інвестори	Максимізація економічного добробуту (На основі зростання ринкової вартості підприємства)	<ul style="list-style-type: none"> оцінка і прогнозування змін в максимізації ринкової вартості підприємства; оцінка доцільності здійснених витрат і досягнутих результатів; оцінка фінансової стійкості підприємства; аналіз непродуктивних витрат і втрат; обґрунтоване прогнозування фінансової спроможності підприємства та ін.
6	Портфельні інвестори	Отримання доходу на інвестований капітал	<ul style="list-style-type: none"> оцінка змін фінансових результатів і рентабельності підприємства; оцінка фінансової стійкості підприємства; обґрунтоване прогнозування фінансової спроможності підприємства та ін.
7	Постачальники (контрагенти)	Отримання прибутку	<ul style="list-style-type: none"> оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства; аналіз фінансової стійкості підприємства; оцінка фінансових результатів і рентабельності, ділової активності підприємства; обґрунтоване прогнозування змін в фінансовому положенні підприємства
8	Податкові органи	Збільшення бази оподаткування	<ul style="list-style-type: none"> оцінка правильності обліку, визнання і формування фінансових результатів діяльності підприємства, змін цих результатів; оцінка змін в майновий стан підприємства

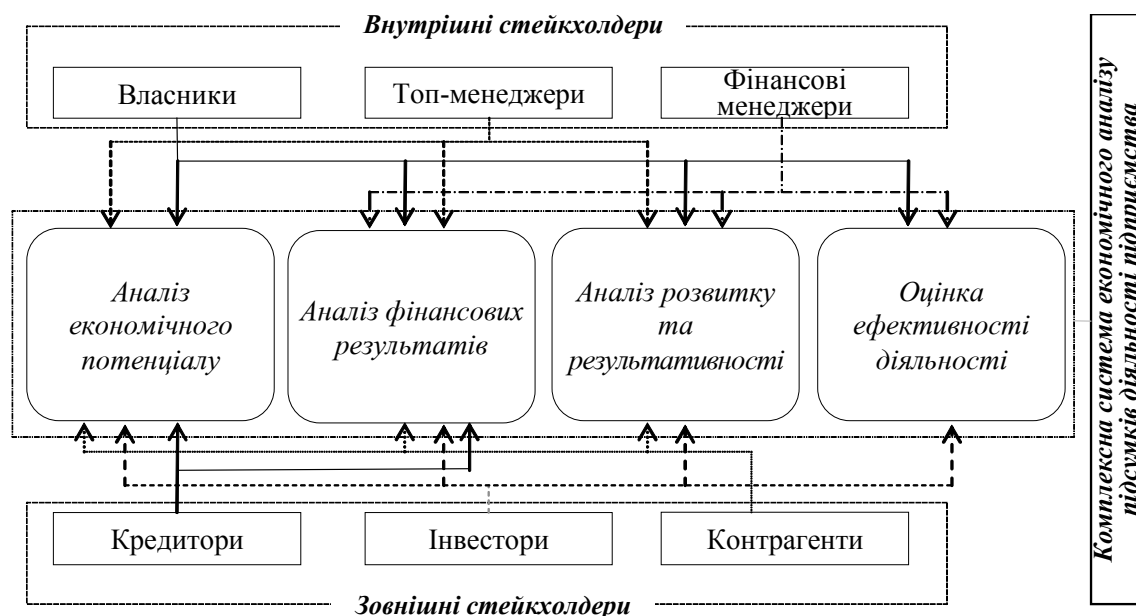
Джерело: [9].

динаміки; визначення впливу як зовнішніх, так і внутрішніх факторів на фінансові результати й оцінювання якості прибутку". Однак такі підходи є дещо обмеженими, зважаючи на їх загальний характер, адже для кожної із груп стейкхолдерів економічного аналізу діяльності підприємства — завдання розширюються або ж скорочуються та в цілому змінюються в напрямку конкретних показників, що є необхідними для кожної із груп зацікавлених сторін у результатах такої аналітичної роботи. Адже як зазначають Н.О. Власова та І.Ю. Мелушова [6, с. 154], що "результативність господарської діяльності підприємства в сучасних умовах в значній мірі залежить від аналізу фінансових результатів. Фінансові результати, як взаємопов'язана система показників, найповніше відображають інтереси різних суб'єктів господарського процесу на різних етапах формування і використання, що підвищує їх значущість в системі управління підприємством".

Зважаючи на це, виникає необхідність визначення місця економічного аналізу фінансових результатів в загальній структурі економічного аналізу ефективності діяльності підприємств. Таким чином, необхідно визначити, які результати економічного аналізу результативності та ефективності діяльності суб'єктів господарювання є необхідними для різних стейкхолдерів — зацікавлених сторін. Як зазначає І. Ворончак [7], "зацікавлені сторони по відношенню до організації можуть бути як зовнішніми, так і внутрішніми. До зовнішніх зацікавлених сторін відносяться клієнти, кредитори, постачальники, представники органів державної та місцевої влади, громадські організації, засоби масової інформації, а серед внутрішніх зацікавлених сторін називають власників, вище керівництво, робітників".

З огляду на це, вважаємо, що найбільш повно охарактеризувати господарську діяльність можна за допомогою здійснення наступних напрямів аналізу: аналіз фінансових результатів; аналіз економічного потенціалу підприємства; аналіз розвитку та результативності підприємства; та оцінка ефективності діяльності суб'єкта господарювання. Здійснення економічного аналізу діяльності підприємства в зазначених напрямках дозволить комплексно оцінити підсумки роботи підприємства та виявити причини відхилення від запланованих показників, а також резерви підвищення результативності діяльності, що стане основою для прийняття раціональних, оптимальних та ефективних управлінських рішень. На основі дослідження праць вчених, окреслених вище, доцільно охарактеризувати напрями аналізу господарської діяльності та визначити в цьому контексті місце економічного аналізу фінансових результатів. Як стверджує І.А. Бланк [4, с. 48], "серед основних напрямів формування показників моніторингу виділено моніторинг формування та використання фінансових результатів, що відповідає загальним напрямкам в управлінні фінансовими результатами підприємства". Комплексну систему економічного аналізу результатів діяльності підприємства в залежності від інформаційних потреб різних стейкхолдерів наведено на рисунку 1.

З огляду на визначені напрями аналізу діяльності підприємства в розрізі інформаційних потреб зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів, необхідним є розробка інформаційно-методичного забезпечення кожного із зазначених напрямів аналізу та визначення конкретних показників, що характеризуватимуть діяльність підприємства та процедур їх виявлення з використанням величини фінансових резуль-

Рис. 1. Комплексна система економічного аналізу результатів діяльності підприємства в залежності від інформаційних потреб різних стейкхолдерів

татів та взаємопов'язаних з ними показників доходів та витрат підприємства. Слід зазначити, що обґрунтування методики здійснення економічного аналізу в окреслених напрямках повинні розроблятися з урахуванням особливостей методології системи бухгалтерського обліку доходів, витрат і фінансових результатів та формування показників фінансової звітності, адже це є головним джерелом інформаційного забезпечення економічного аналізу. Необхідність урахування особливостей бухгалтерського обліку обумовлено можливостями вибору суб'єктами господарювання методів обліку окремих операцій, що безпосередньо або опосередковано впливають на величину фінансових результатів.

Зважаючи на те, що система бухгалтерського обліку та фінансової звітності не дає повної інформації, що може використовуватися, в сучасних умовах, як основа для прийняття управлінських рішень, проведення економічного аналізу в окреслених напрямках є необхідним для своєчасного виявлення резервів підвищення ефективності діяльності господарюючого суб'єкта, особливо актуальність даного аналізу проявляється у жорстких ринкових умовах зі зростанням значення конкуренції на ринках. Впровадження такої системи на підприємствах обумовить забезпечення прозорості процесу формування фінансових результатів та активізуватиме дію мотиваційних важелів, сприяючи своєчасному прийняттю обґрунтованих управлінських рішень з огляду на особливості економічних відносин та інформаційні потреби стейкхолдерів.

ВИСНОВКИ

З огляду на це, сформовано комплексну систему економічного аналізу оцінки результатів діяльності підприємства з урахуванням інформаційних потреб різних стейкхолдерів та визначено місце економічного аналізу фінансових результатів в структурі загальної оцінки результатів діяльності суб'єктів господарювання. Запропонована система комплексного аналізу діяльності підприємства, що включає такі напрями: аналіз фінансових результатів; аналіз економічного потенціалу підприємства; аналіз розвитку та результативності підприємства; та оцінка ефективності діяльності суб'єкта господарювання є універсальною та може застосовува-

тися на різних підприємствах, незалежно від галузі та форми їх функціонування, і в свою чергу, дозволяє комплексно оцінити підсумки роботи підприємства, виявити причини відхилень від запланованих показників, а також резерви підвищення результативності діяльності, що, як наслідок, використовуватиметься як базис для прийняття раціональних, оптимальних та ефективних управлінських рішень. Також результати аналізу за сформованими напрямками можуть бути використані як основа для формування стратегії розвитку підприємств та розробки конкретних тактичних кроків її реалізації, адже деталізовано характеризують діяльність суб'єкта господарювання із урахуванням суттєвих аспектів його діяльності.

Література:

1. Анализ хозяйственной деятельности [Текст] / Г.В. Савицкая. — М.: ИНФРА-М, 2003. — 285 с.
2. Артеменко В.Г. Экономический анализ: учебное пособие / В.Г. Артеменко, Н.В. Анисимова. — М.: КНО-РУС, 2011. — 288 с.
3. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента [Текст]: в 2 т. / И.А. Бланк. — Т. 1. — К., 1999. — С. 61—62.
4. Бланк И.А. Управление прибылью / И.А. Бланк. — К.: Ника-Центр: Эльга, 2002. — 752 с.
5. Бочаров В.В. Финансовый анализ [Текст] / В.В. Бочаров. — 2-е изд. — СПб.: Питер, 2009. — 240 с.
6. Власова Н.О. Деякі аспекти управління фінансовими результатами підприємств роздрібної торгівлі / Н.О. Власова, І.Ю. Мелушова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг: зб. наук. праць. — Х.: Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі, 2007. — С. 153—157.
7. Ворончак І. Соціальна відповідальність бізнесу як соціально-економічний феномен / І. Ворончак // Відповідальна економіка. — 2009. — № 1. — С. 90—103.
8. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз: [навч. посіб.] / Б.Є. Грабовецький. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 256 с.
9. Дроздов О.А., Уварова Л.Ф. Анализ финансовых результатов деятельности предприятия туристской индустрии: моногр. — СПб.: ЧОУ ВПО "БГИ", 2010. — 288 с.

10. Економічний аналіз / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. — К.: КНЕУ, 2003. — 540 с.

11. Економічний аналіз: Навч. посібник / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. — Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2003. — 556 с.

12. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз: теорія і практика. — К.: "Знання", 2008. — 428 с.

13. Ковалев В.В. Управление денежными потоками, прибылью и рентабельностью [Текст] / В.В. Ковалев. — М.: Проспект, ТК Велби, 2007. — 336 с.

14. Ковалев, В.В. Финансовый анализ: методы и процедуры [Текст] / В.В. Ковалев. — М., 2006. — С. 372—374.

15. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання / Л.А. Лахтіонова; Київ. нац. екон. ун-т. — К., 2007. — 387 с.

16. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства. [Текст] / В.О. Мец. — К.: Вища шк., 2005. — 246 с.

17. Мних Є.В. Фінансовий аналіз: навч. посібник / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. — К.: КНТЕУ, 2010. — 412 с.

18. Мошенський С.З., Олійник О.В. Економічний аналіз: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. / За ред. д.е.н., проф., Заслуженого діяча науки і техніки України Ф.Ф. Бутинця. — 2-ге вид., доп. і перероб. — Житомир: ПП "Рута", 2007. — 704 с.

19. МСФО — Основы подготовки составления и представления финансовой отчетности [Электронный ресурс] // ЗАО "ПрайсвотерхаусКуперс Аудит". — 2004. — Режим доступа до ресурсу: http://www.e-biblio.ru/book/bib/09_ekonomika/Buh_uchet/MSFO/um_osfo.pdf

20. Організація і методика економічного аналізу: Навчальний посібник / Автори і уклад. Г.І. Андреева, В.А. Андреева. — Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2009. — 353 с.

21. Полисюк Г.Б. Анализ финансового результата деятельности ОАО "Партнер-проект" [Текст] / Г.Б. Полисюк, И. Е. Коваленко // Экономический анализ. — 2008. — № 21 (126). — С. 17—23.

22. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання. Підручник. — Тернопіль: Економічна думка, 2009. — 227 с.

23. Роберт С. Хиггинс. Финансовый анализ. Инструменты для принятия бизнес-решений / Analysis for Financial Management. — М.: Вильямс, 2007. — 464 с.

24. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. / Г.В. Савицька. — К.: Знання, 2007. — 668 с.

25. Шеремет А.Д. Методика фінансового аналізу. [Текст] / А.Д. Шеремет, Р.С. Сайфулин, Е.В. Ненашев. — М.: ИНФРА — М, 2005. — 301 с.

References:

1. Savickaja, G.V. (2003), Analiz hozjajstvennoj dejatel'nosti [Analysis of economic activities], INFRA-M Moscow, Russia.

2. Artemenko, V.G. and Anisimova, N.V. (2011), Jekonomicheskij analiz [Economic analysis], KNORUS Moscow, Russia.

3. Blank, I.A. (1999), Osnovy finansovogo menedzhmenta [Fundamentals of financial management], vol. 1, Kyiv, Ukraine.

4. Blank, Y.A. (2002), Upravlenye prybyliu [Profit Management], Nyka-Tsentr: El'ha, Kyiv, Ukraine.

5. Bocharov, V.V. (2009), Finansovyj analiz [The financial analysis], 2-d ed., Piter, St.Petersburg, Russia.

6. Vlasova, N.O. and Melushova, I.Yu. (2007), "Acts aspect of managing the financial results of entrepreneurship activities", Ekonomichna stratehiia i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh: zb. nauk. prats'. Khark. derzh. un-t kharchuvannia ta torhivli, pp.153—157.

7. Voronchak, I. (2009), "Social responsibility of business as a social and economic phenomenon", Vidpovidal'na ekonomika, vol. 1, pp. 90—103.

8. Hrabovets'kyj, B.Ye. (2009), Ekonomichnyj analiz [Economic analysis], Tsentr uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.

9. Drozdov, O.A. and Uvarova, L. F. (2010), Analiz finansovyh rezul'tatov dejatel'nosti predpriyatija turistkoj industrii [Analysis of financial performance of the tourist industry enterprise], ChOU VPO "BGI", St.Petersburg, Russia.

10. Boliukh, M.A. Burchevs'kyj, V.Z. and Horbatok, M.I. (2003), Ekonomichnyj analiz [Economic analysis], KNEU, Kyiv, Ukraine.

11. Boliukh, M. A. Burchevs'kyj, V.Z. Horbatok, M.I. (2003), Ekonomichnyj analiz [Economic analysis], 2-d ed., KNEU, Kyiv, Ukraine.

12. Kindrats'ka, H.I. Bilyk, M.S. and Zahorodnij, A.H. (2008), Ekonomichnyj analiz: teoriia i praktyka [Economic Analysis: Theory and Practice]. "Znannia", Kyiv, Ukraine.

13. Kovalev, V.V. (2007), Upravlenie denezhnymi potokami, pribyl'ju i rentabel'nost'ju [Cash flow management, profit and profitability], Prospekt TK Velbi, Moscow, Russia.

14. Kovalev, V.V. (2006), Finansovyj analiz: metody i procedury [Financial Analysis: Methods and Procedures], Moscow, Russia.

15. Lakhtionova, L.A. (2007), Finansovyj analiz sub'ektiv hospodariuvannia [Financial analysis of business entities], Kyiv. nats. ekon. un-t., Kyiv, Ukraine.

16. Mets, V.O. (2005), Ekonomichnyj analiz finansovykh rezul'tativ ta finansovoho stanu pidpriemstva [Economic analysis of financial results and financial condition of the enterprise], Vyscha shk., Kyiv, Ukraine.

17. Mnykh, Ye.V. and Barabash, N.S. (2010), Finansovyj analiz [Financial analysis]. KNTU, Kyiv, Ukraine.

18. Moshens'kyj, S.Z. and Olijnyk, O.V. (2007), Ekonomichnyj analiz [Economic Analysis], 2-d ed., PP "Ruta", Zhytomyr, Ukraine.

19. PricewaterhouseCoopers (2014), "IFRS - Basis for preparation and presentation of financial statements", available at: http://www.e-biblio.ru/book/bib/09_ekonomika/Buh_uchet/MSFO/um_osfo.pdf (Accessed 30 May 2018).

20. Andrieieva, H.I. and Andrieieva, V.A. (2009), Orhanizatsiia i metodyka ekonomichnoho analizu [Organization and method of economic analysis], DVNZ "UABS NBU", Sumy, Ukraine.

21. Polysiuk, H.B. and Konovalenko, Y.E. (2008), "Analysis of the financial performance of OJSC Partner-project", Ekonomicheskij analiz, vol. 21 (126), pp. 17—23.

22. Popovych, P. Ya. (2009), Ekonomichnyj analiz diial'nosti sub'ektiv hospodariuvannia [Economic analysis of business entities], Ekonomichna dumka, Ternopil', Ukraine.

23. Higgins, R. S. (2007), Finansovyj analiz. Instrumenty dlja prinjatija biznes-reshenij [The financial analysis. Tools for making business decisions], Vil'jams, Moscow, Russia.

24. Savyts'ka, H.V. (2007), Ekonomichnyj analiz diial'nosti pidpriemstva [Economic analysis of enterprise activity], Znannia, Kyiv, Ukraine.

25. Sheremet, A.D. Sajfulyn, R.S. and Nenashev, E.V. (2005), Metodyka finansovoho analizu [Methodology of financial analysis], YNFRA. Moscow, Russia.

Стаття надійшла до редакції 31.05.2018 р.